

Juni 2026

Foto: Linda Rosager Duve

Fodring af økologiske grise med fokus på lysinniveau i foderet

Af Kristian Knage-Drangsfeldt, Vestjyllands Andel og Simme Eriksen, Innovationscenter for Økologisk Landbrug

I projektet "Lysin normer til økologiske slagtegrise fodret med lokale proteinkilder" (Lysine standards for organic pigs fed homegrown protein, "ORIGIN") har Innovationscenter for Økologisk Landbrug i samarbejde med bl.a. Vestjyllands Andel og Aarhus Universitet undersøgt lysinnormer specifikt til økologiske grise.

FRISK LUFT OG GROVFODER

Frisk luft og grovfoder giver de økologiske slagtegrise ukendte udfordringer. Adgangen til udearealer giver økologiske grise et øget energibehov til termoregulering og fysisk aktivitet. Samtidig tildeles grise grovfoder som en del af den daglige foderration. Derfor er der en forventning om, at økologiske grise har et andet fysiologisk behov for fordøjeligt lysin end konventionelle grise.

Som en del af ORIGIN er der gennemført forsøg, der har fastlagt udnyttelsen af lysin fra grovfoder samt undersøgt forskellige niveauer af fordøjeligt lysin. Samlet har det gjort det muligt at estimere en mere optimal tildeling af lysin til økologisk slagtegrise.

FODER AF LOKALE RÅVARER

I ORIGIN har det været et mål, at foderet så vidt muligt skulle sammensættes af lokale råvarer. En typisk foderblanding til økologiske grise består af kornprodukter suppleret med ært, hestebønne og en begrænset mængde sojaprodukt, der typisk importeres fra Kina.

I praksis er der en lang række afgrøder, der kan være med til at erstatte sojakager. Nogle er tilgængelige på markedet såsom græsprotein, solsikke-kage, rapskage, rapsfrø, hestebønne, lupin og ært samt en del mulige afgrøder, der ikke produceres i stor skala pt., f.eks. vikke. Den største udfordring er udbud og efterspørgsel. Der findes også mange proteinkoncentrater og isolater, lavet på fisk, hestebønne, lupin og ært, men her er prisen stadig ikke konkurrencedygtig med soja og ser heller ikke ud til at blive det. Derfor er det afsætningen, der skal drive udviklingen, hvis der skal ske en større ændring på denne front. Alle foderblandingerne, der indgik i forsøget, var afstemt uden brug af soja. Der var i stedet 5% til 10% danskproduceret græsprotein i blandingerne.

FEM LYSINNIVEAUER AFPRØVET

I forsøgene har AU afprøvet fem forskellige lysinniveauer fra 6,1 til 7,7 gram fordøjeligt lysin pr foderenhed. Ved alle grupperne var foderudnyttelsen og tilvæksten den samme. Produktionsresultaterne viste altså ikke en forskel, der indikerer, at hverken den øvre eller nedre grænse for det spænd, grisene vokser og trives i, er nået. Den største forskel var indholdet af fordøjeligt råprotein, der steg fra 17,6 til 20,7 gram pr foderenhed med stigende lysinindhold. En udfordring i den forbindelse er, at bruges der lokale råvarer, vil råproteinniveauet i de fleste tilfælde stige, da niveauet af lysin generelt er højere i sojakager i forhold til råproteinindholdet.

TABEL 1.1 NORMER FOR ØKOLOGISKE GRISE

I tabellen er de fem niveauer af lysin fra forsøget i ORIGIN, listet op sammen med nuværende Seges gris Norm og hvade der sker i praksis.

	Lys 6,1	Lys 6,5	Lys 6,9	Lys 7,3	Lys 7,7	Normer kon.	Praksis
Råprotein*	17,6	18,6	19,3	20,4	20,7	11,6 min.	14,5-19
Ford. Lysin*	6,1	6,5	6,9	7,3	7,7	7,9	6,8-7,7
Ford. Methionin/Lysin*	0,29	0,29	0,29	0,29	0,28	0,3	0,3
Foderudnyttelse	2,78	2,72	2,74	2,64	2,72	<2,75	2,3-3,5
Daglig tilvækst	970	1020	983	1015	983	1100	800-1200

Redigeret tabel (Lene Stødkilde-Jørgensen, et al. Aarhus Universitet 2026) *Analyserede værdier

SMAG OG APPETITLIGHED

Palatability (velsmag eller appetitlighed) har stor betydning for grisenes foderoptag og dermed for at få en fornuftig tilvækst og foderudnyttelse.

Mange af de lokale proteinråvarer har ry for at være mere beske eller harske, hvilket påvirker smag og lugt og sænker appetitten. Dette er ikke undersøgt til bunds i ORIGIN, men det er en problemstilling, der fremadrettet bør arbejdes med.

KONKLUSION

Brugen af lokale råvarer, også som proteinkilde, giver ikke dårligere produktionsresultater. Tværtimod viser resultaterne i ORIGIN, at der er stort potentiale i såvel danske proteinafgrøder som danske proteinkoncentrater, f.eks. græsprotein. Det er i projektets afprøvninger ikke påvist, hvor hverken den øvre eller nedre grænse for fordøjeligt lysin i gram pr foderenhed ligger. Det betyder, at der, inden for de afprøvede rammer, er rig mulighed for lokalt at optimere ud fra pris, management og de fysiske rammer.

Kontakt

Simme Eriksen
Chefkonsulent
sier@icoel.dk
Tlf. 30 34 26 94

Projektet ORIGIN er en del af Organic RDD 8 programmet, som koordineres af ICROFS (Internationalt Center for Forskning i Økologisk Jordbrug og Fødevarer-systemer) i samarbejde med Grønt Udviklings og Demonstrationsprogram (GUDP) under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri